Miestne dane a miestne poplatky v kontexte opatrení prijatých v súvislosti s chorobou COVID-19¹

Local taxes and local fees in the context of the measures adopted due to Coronavirus disease (COVID-19)

JUDr. Tatiana Kubincová, PhD.

DOI <https://doi.org/10.33542/SCD21-0043-1-16>

Abstrakt

Pandémia koronavírusu sa dotkla každého z nás. Má globálne spoločenské a ekonomické dopady. V záujme zmiernenia následkov pandémie v Slovenskej republike došlo k prijatiu niekoľkých právnych predpisov, ktorých cieľom bola ochrana, resp. pomoc fyzickým osobám - nepodnikateľom, podnikateľom a zamestnancom aj zamestnávateľom, pred následkami pandémie. Príspevok poukazuje na právnu úpravu opatrení prijatých v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov.

Kľúčové slová:

Miestne dane, miestne poplatky, ochorenie COVID-19, opatrenia, právna úprava

Abstract

The coronavirus pandemic has influenced each of us. It has global social and economic impact. Several legal regulations have been adopted in order to mitigate the effects of the pandemic in Slovak republic. The aim of these regulations was to protect natural persons - non-entrepreneurs, entrepreneurs and employees and also employers from the effects of the pandemic and to minimize the effects the pandemic has had on these subjects. The paper points to the legal regulation of measures in the field of local taxes and local fees.

Key words:

Local taxes, local fees, Coronavirus disease (COVID-19), measures, legal regulation

JEL kód: K34

¹ Tento príspevok je spracovaný v rámci projektu VEGA č. 1/0151/18 s názvom Kauzalita výberu miestnych daní a výdavkov na výkon samosprávnych funkcií v ekonomicky rozvinutých a zaostávajúcich územiach v kontexte Industry 4.0.

ÚVOD

Na území Slovenskej republiky bol potvrdený prvý prípad ochorenia COVID-19 dňa 6. marca 2020. Dňa 11. marca 2020 bolo prijaté uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 111/2020, ktorým vláda schválila návrh na vyhlásenie mimoriadnej situácie podľa § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným korona vírusom SARS-CoV-2. Predmetným uznesením bolo zároveň uložené členom vlády a predsedom ostatných ústredných orgánov štátnej správy prijímať opatrenia civilnej ochrany obyvateľstva a vykonávať opatrenia na riešenie krízovej situácie vo svojej pôsobnosti zamerané na zamedzenie ohrozenia života, zdravia, majetku, zmiernenie následkov mimoriadnej udalosti a minimalizovanie škôd a prijímať opatrenia, ktoré umožnia zrušiť mimoriadnu situáciu v čo najkratšom čase.²

1. ZÁKON Č. 67/2020 Z.Z. O NIEKTORÝCH MIMORIADNYCH OPATRENIACH VO FINANČNEJ OBLASTI V SÚVISLOSTI SO ŠÍRENÍM NEBEZPEČNEJ NÁKAZLIVEJ ĽUDSKEJ CHOROBY COVID-19

Dňa 2. apríla 2020 došlo k prijatiu zákona o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19, ktorý vyšiel v Zbierke zákonov dňa 4. apríla 2020 pod číslom 67/2020 (ďalej len „zákon č. 67/2020 Z.z.“). Návrh zákona reagoval na vyhlásenie mimoriadnej situácie v súvislosti s ohrozením verejného zdravia II. stupňa z dôvodu ochorenia COVID-19 spôsobeným korona vírusom SARS-CoV-2 na území Slovenskej republiky na základe uznesenia vlády SR č. 111/2020 z 11. 3. 2020³. Zákon č. 67/2020 Z.z. nadobudol účinnosť dňom jeho vyhlásenia, t. j. dňa 4.4.2020. Tento zákon možno považovať za prelomový z hľadiska právnej úpravy opatrení v daňovej oblasti. Právna úprava opatrení v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov však vo vyhlásenom znení tohto zákona obsiahnutá nebola. Bola doplnená až na základe zákona č. 96/2020 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení zákona č. 75/2020 Z. z. (ďalej len „zákon č. 96/2020 Z.z.“).

Aj pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 96/2020 Z.z. sa však niektoré ustanovenia zákona č. 67/2020 Z.z. vzťahovali na správu miestnych daní a miestnych poplatkov. Konkrétne išlo o ustanovenia obsiahnuté v druhej časti prvej hlavy uvedeného zákona nazvané ako „*Opatrenia v oblasti správy daní*“. Z týchto opatrení sa na správu miestnych daní a miestnych poplatkov vzťahovali napríklad ustanovenia týkajúce sa doručovania (§ 3, § 5), zmeškania lehoty (§ 4), prerušenia daňovej kontroly (§ 6), prerušenia daňového konania (§ 8), zániku práva

² Webová stránka Úradu vlády SR. Dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/18249/1> [17.7.2021]

³ K uvedenému bližšie dôvodová správa k návrhu zákona č. 67/2020 Z. z. dostupná na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=476872> [17.7.2021]

vyručiť daň a premlčania a zániku práva vymáhať daňový nedoplatok (§ 9). Treba podotknúť, že úprava § 4, § 6, § 8 bola nadobudnutím účinnosti zákona č. 96/2020 Z.z. zmenená.

1.1 Dôvody prijatia opatrení v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov

Zákon č. 96/2020 Z.z. nadobudol účinnosť dňa 25.4.2020. Zo všeobecnej časti dôvodovej správy návrhu uvedeného zákona vyplýva, že na základe neho malo dôjsť k prijatiu ďalších mimoriadnych opatrení vo finančnej oblasti. Do druhej časti zákona č. 67/2020 Z.z. boli okrem iného doplnené jedenásta hlava s názvom „*Opatrenia v oblasti miestneho poplatku za rozvoj*“ a dvanásta hlava s názvom „*Opatrenia v oblasti miestnych daní a miestneho poplatku*“. V osobitnej časti dôvodovej správy k návrhu zákona č. 96/2020 Z.z. sa ohľadne opatrení v oblasti miestneho poplatku za rozvoj uvádzalo: „*Z dôvodu pandémie spôsobenej koronavírusom sa navrhuje ustanoviť, kedy sa lehota na splnenie oznamovacej povinnosti podľa osobitného predpisu (zákon o miestnom poplatku za rozvoj) považuje za dodržanú. Cieľom opatrenia je obmedzenie pohybu ľudí pri vykonávaní úradného styku. Lehota na splnenie oznamovacej povinnosti sa považuje za splnenú, ak je predmetné oznámenie predložené do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie, t. j. najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca po mesiaci, v ktorom vláda odvolá mimoriadnu situáciu. Od začatia plynutia obdobia pandémie až do konca roka 2020 sa umožňuje obciam na základe rozhodnutia svojho zastupiteľstva použiť príjmy z poplatku na úhradu bežných výdavkov tým, že v uvedenom období nie je potrebné dodržiavať príslušné ustanovenie o použití výnosu z poplatku na kapitálové výdavky ako uvedené v zákone č. 447/2015 Z. z. “*. Ohľadne opatrení v oblasti miestnych daní a miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady sa v dôvodovej správe uvádzalo: „*Z dôvodu pandémie spôsobenej koronavírusom sa navrhuje ustanoviť, kedy sa lehota na podanie priznania alebo čiastkového priznania k miestnym daniam tým daňovníkom, ktorým podľa osobitného predpisu (zákon o miestnych daniach a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady) vznikla povinnosť podať priznanie alebo čiastkové priznanie v priebehu kalendárneho roku, považuje za dodržanú; ide napr. o daňovníka, ktorému zanikla alebo vznikla daňová povinnosť k dani z nehnuteľnosti z dôvodu dražby alebo dedičstva, alebo o daňovníka, ktorému zanikla alebo vznikla daňová povinnosť k dani za psa, dani za nevýherné hracie prístroje a dani za predajné automaty. Cieľom tohto opatrenia je obmedziť pohyb ľudí pri vykonávaní úradného styku. Lehota na podanie priznania alebo čiastkového priznania v týchto prípadoch sa považuje za splnenú, ak je predmetné priznanie predložené do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie, t. j. najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca po mesiaci, v ktorom vláda odvolá mimoriadnu situáciu. Rovnakým spôsobom sa navrhuje ustanoviť, kedy sa lehota k oznamovacím povinnostiam k miestnym daniam a poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktoré vzniknú počas obdobia pandémie, považuje za splnenú (napr. vznik a zánik poplatkovej povinnosti, zmeny rozhodujúce pre vyrubenie poplatku, zmeny pre vznik a zánik daňovej povinnosti k dani za užívanie verejného priestranstva a pod.).“ Z uvedeného je zrejmé, že cieľom zakotvenia opatrení týkajúcich sa miestnych daní a miestnych poplatkov do zákona č. 67/2020 Z.z. bolo najmä obmedziť pohyb ľudí pri vykonávaní úradného styku, a tým chrániť nielen zamestnancov*

obcí, ale aj fyzické osoby a právnické osoby. Možno však konštatovať, že opatrenia napomohli fyzickým osobám a právnickým osobám aj v tom, že v čase zlej situácie spôsobenej pandémiou koronavírusu sa nemuseli obávať, ak si nestihli splniť alebo vzhľadom na zdravotný stav nemohli splniť oznamovaciu povinnosť k zániku poplatkovej povinnosti, resp. oznamovaciu povinnosť o výmere podlahovej plochy nadzemnej časti realizovanej stavby podľa zákona č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnom poplatku za rozvoj“) alebo oznamovaciu povinnosť podľa zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“) alebo povinnosť podať priznanie k dani z nehnuteľnosti, dani za psa, dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje alebo niektorej z nich alebo čiastkové priznanie k týmto daniam podľa zákona o miestnych daniach.

1.2 Časová pôsobnosť opatrení v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov

Napriek tomu, že právna úprava opatrení v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov, t. j. úprava § 24n a § 24o zákona č. 67/2020 Z.z. nadobudla účinnosť až 25.4.2020, uvedené ustanovenia týkali lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti a lehoty na podanie priznania, resp. čiastkového priznania, ktorá neuplynula pred začatím obdobia pandémie alebo začala plynúť počas obdobia pandémie. Obdobím pandémie sa v zmysle § 2 zákona č. 67/2020 Z.z. rozumie obdobie od 12. marca 2020. Z uvedeného je zrejmé, že predmetné opatrenia fakticky pôsobili spätne. Táto spätná pôsobnosť však bola v prospech fyzických osôb a právnických osôb.

Problematickejším podľa môjho názoru je skončenie pôsobnosti uvedených opatrení. Z textu ustanovení § 24n a § 24o zákona č. 67/2020 Z.z. vyplýva, že lehota na splnenie oznamovacej povinnosti a lehota na podanie priznania, resp. čiastkového priznania, ktoré neuplynuli pred začatím obdobia pandémie alebo začala plynúť počas obdobia pandémie, sa považuje za dodržanú, ak sa podá oznámenie⁴ alebo ak sa podá priznanie, resp. čiastkové priznanie do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po skončení obdobia pandémie. Obdobie pandémie podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 67/2020 Z.z. v znení účinnom od 25.4.2020 do 28.9.2020 malo trvať „do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom vláda mimoriadnu situáciu odvolá“. Dňa 29.9.2020 však nadobudol účinnosť zákon č. 264/2020 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 67/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach vo finančnej oblasti v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 264/2020 Z.z.“). Týmto zákonom bolo ustanovenie § 2 zákona č. 67/2020 Z. z. zásadným spôsobom zmenené. V § 2 ods. 1 bola za slovo „odvolá“ vložená čiarka a slová „ak odsek 3 neustanovuje inak“, pričom nový odsek 3 stanovil: „Na účely opatrení podľa § 3 a 4, § 6, § 8 až 12, § 16 až 18a, § 20 až 24a, § 24c až 24h, § 24j, § 24n a 24o, § 33, 34, § 36 ods. 1 a 3, § 36a a § 36c ods. 1 a 2 sa obdobie pandémie považuje za skončené 30. septembra 2020 a na

⁴ Oznámenie o zániku poplatkovej povinnosti alebo o výmere podlahovej plochy nadzemnej časti realizovanej stavby podľa zákona o miestnom poplatku za rozvoj alebo oznámenie podľa zákona o miestnych daniach.

účely opatrení podľa § 7, 24i a 31 sa obdobie pandémie považuje za skončené 31. decembra 2020. “Z uvedeného je zrejmé, že s účinnosťou od 29.9.2020 už neplatilo, že lehota na splnenie oznamovacej povinnosti a lehota na podanie priznania, resp. čiastkového priznania, ktoré neuplynuli pred začatím obdobia pandémie alebo začali plynúť počas obdobia pandémie, sa považujú za dodržané, ak sa podá oznámenie alebo ak sa podá priznanie, resp. čiastkové priznanie do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom vláda mimoriadnu situáciu odvolá, ale platilo, že oznámenie alebo priznanie, resp. čiastkové priznanie bolo potrebné podať do konca októbra 2020⁵. Obdobie pandémie sa totiž na základe uvedenej novely na účely väčšiny opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa miestnych daní a miestnych poplatkov považovalo za skončené 30.9.2020. V tejto súvislosti možno zdôrazniť skutočnosť, že zákon č. 264/2020 Z.z., ktorým k tejto podstatnej zmene účinnosti opatrení v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov došlo, bol prijatý 22.9.2020, účinnosť nadobudol dňom jeho vyhlásenia dňa 29.9.2020 a obdobie pandémie na základe tejto novely sa skončilo dňa 30.9.2020. Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade absentovala nielen primeraná legisvakačná lehota, ale uvedený zákon, ktorým sa menila pôsobnosť jednotlivých opatrení bol schválený menej ako desať dní pred dňom, ktorý stanovil, ako deň skončenia obdobia pandémie. Nakoľko uvedená novela fakticky stanovila novú kratšiu lehotu na splnenie oznamovacej povinnosti v zmysle zákona o miestnom poplatku za rozvoj a oznamovacej povinnosti a povinnosti podať priznanie, resp. čiastkové priznanie podľa zákona o miestnych daniach domnievam sa, že časový úsek od jej prijatia do nadobudnutia jej účinnosti bol nedostatočný. O časovom úseku medzi vyhlásením a nadobudnutím účinnosti zákona č. 264/2020 Z.z. nemožno hovoriť, keďže uvedená novela bola vyhlásená v rovnaký deň ako nadobudla účinnosť. Vzhľadom na uvedené bola narušená právna istota fyzických osôb a právnických osôb, ktoré sa domnievali, že na splnenie oznamovacej povinnosti, resp. podanie priznania majú dostatok času, nakoľko odvolanie mimoriadnej situácie v tom čase neprichádzalo do úvahy.

V tejto súvislosti možno poukázať aj na ustanovenie § 19 ods. 2 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tvorbe právnych predpisov“), ktoré stanovuje: *„Právne predpisy nadobúdajú účinnosť pätnástym dňom po ich vyhlásení v zbierke zákonov, ak nie je v nich ustanovený neskorší deň nadobudnutia účinnosti. Ak je to odôvodnené naliehavým všeobecným záujmom, môže sa v právnom predpise výnimočne ustanoviť skorší začiatok jeho účinnosti, najskôr však dňom vyhlásenia v zbierke zákonov.“* Mám za to, že v danom prípade by naliehavý všeobecný záujem mohol existovať, avšak v dôvodovej správe k návrhu zákona č. 264/2020 Z.z. sa zdôvodnenie účinnosti zákona

⁵ Oznámenie alebo priznanie, resp. čiastkové priznanie bolo potrebné podať do 2.11.2020, nakoľko koniec októbra pripadol na sobotu a v súlade s § 27 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý sa na správu miestnych daní a miestnych poplatkov vzťahuje podporne platí, že *„Ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo deň pracovného pokoja, posledným dňom lehoty je najbližší nasledujúci pracovný deň.“* K uvedenému bližšie: KUBINCOVÁ, S. *Daňový poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2015, str. 27

nenachádza. Vo všeobecnej časti a aj v osobitnej časti dôvodovej správy sa k účinnosti zákona uvádza len to, že účinnosť sa navrhuje 29. septembra 2020⁶.

1.3 Zákon č. 67/2020 Z.z. v súvislosti so zákonom o miestnych daniach a zákonom o miestnom poplatku za rozvoj

Ďalšou spornou skutočnosťou, ktorá sa vynára v súvislosti s opatreniami v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov je skutočnosť, že zákon č. 67/2020 Z. z. uvedené opatrenia upravoval bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom zasiahlo do právnej úpravy zákona o miestnych daniach a zákona o miestnom poplatku za rozvoj.

Zákon o miestnych daniach aj v období časovej pôsobnosti vyššie spomínaných opatrení (t. j. v období pandémie trvajúcim v zmysle § 2 zákona č. 67/2020 Z.z. od 12.3.2020 do 30.9.2020) naďalej stanovoval napríklad povinnosť zámer osobitného užívania verejného priestranstva, resp. zámer vojsť motorovým vozidlom do historickej časti mesta a zotrvať motorovým vozidlom v historickej časti mesta oznámiť správcovi dane najneskôr v deň vzniku daňovej povinnosti (§ 34a, § 64a), povinnosť oznámiť vznik daňovej povinnosti k dani za jadrové zariadenie správcovi dane do 30 dní odo dňa vzniku daňovej povinnosti a zánik daňovej povinnosti do 30 dní odo dňa zániku daňovej povinnosti (§ 72) a povinnosť podať priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje, resp. čiastkové priznanie príslušnému správcovi dane do 31. januára, resp. do 30 dní odo dňa vzniku alebo zániku daňovej povinnosti (§ 99a a 99b). Z uvedeného je zrejmé, že v období časovej pôsobnosti opatrení v oblasti miestnych daní dva zákony, t. j. dva predpisy rovnakej právnej sily stanovovali rôzne lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti a podanie priznania, resp. čiastkového priznania pri miestnych daniach. Obdobne to platilo aj pri lehotách týkajúcich sa miestneho poplatku za rozvoj. Domnievam sa, že zakotvenie opatrení týkajúcich sa miestnych daní a miestnych poplatkov do samostatného zákona, ktorý nemenil zákony upravujúce danú problematiku, nebolo najlepším riešením. A to nielen z hľadiska interpretačných problémov⁷, ale aj z hľadiska právnej istoty daňovníkov a poplatníkov, prípadne platiteľov dane za ubytovanie. Uvedené fyzické osoby a právnické osoby, ktorým boli opatrenia obsiahnuté v zákone č. 67/2020 Z.z. adresované, sa totiž o týchto opatreniach vôbec nemuseli dozvedieť. V tejto súvislosti by bolo vhodnejšie, ak by predmetné opatrenia vyplývali priamo zo zákona o miestnych daniach a zákona o miestnom poplatku za rozvoj, napríklad z prechodných ustanovení uvedených zákonov. V tejto súvislosti možno uviesť, že takýmto spôsobom boli doplnené niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky. Dňa 22.4.2020 bol prijatý zákon č. 90/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňajú

⁶ K uvedenému bližšie Dôvodová správa k návrhu zákona č. 264/2020 Z.z.. Dostupná na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=483657> [27.7.2021]

⁷ Interpretačné problémy súvisia najmä so skutočnosťou, že v účinnosti boli dva právne predpisy rovnakej právnej sily s odlišnou právnou úpravou. Samozrejme uvedené by sa dalo interpretovať v súlade s výkladovým pravidlom "lex specialis derogat legi generali" alebo výkladovým pravidlom „lex posterior derogat legi priori“, avšak osobne sa prikláňam k názoru, že „*interpretačné nejasnosti by mali byť vykladané v prospech daňového subjektu*“. K uvedenému bližšie: GALANDOVÁ, M. Straty a ich posudzovanie z daňového hľadiska. In: *Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov*. ročník 2020, 2020, č. 2, str. 8

niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky v súvislosti s ochorením COVID-19 (ďalej len „zákon č. 90/2020 Z.z.“), ktorý menil 15 zákonov tak, že do nich boli doplnené „*Prechodné ustanovenie súvisiace s krízovou situáciou spôsobenou ochorením COVID-19*“. V tejto súvislosti možno podotknúť, že zákon č. 90/2020 Z.z. nebol ani raz novelizovaný. Naproti tomu zákon č. 67/2020 Z.z. bol k dnešnému dňu novelizovaný dvanásťkrát. Uvedený počet novelizácií je podľa môjho názoru na zákon, ktorý nie je v platnosti ani dva roky, veľmi veľa.

2. NARIADENIE Č. 56/2021 Z. Z. O UPUSTENÍ OD ULOŽENIA POKUTY ZA NEPODANIE PRIZNANIA K MIESTNYM DANIAM A ČIASTKOVÉHO PRIZNANIA K MIESTNYM DANIAM

V súvislosti s opatreniami týkajúcimi sa miestnych daní v súvislosti s chorobou COVID-19 nemožno opomenúť na nariadenie č. 56/2021 Z. z. o upustení od uloženia pokuty za nepodanie priznania k miestnym daniam a čiastkového priznania k miestnym daniam (ďalej len „nariadenie č. 56/2021 Z.z.“). Uvedené nariadenie vláda Slovenskej republiky prijala na základe zmeneného ustanovenia § 160 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“). Ustanovenie § 160 ods. 3 bolo zmenené na základe novely realizovanej zákonom č. 45/2021 Z.z., ktorým sa mení zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 45/2021 Z.z.“). Z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 45/2021 Z.z. vyplýva, že vypracovával nadväzne na zhoršujúcu situáciu, ktorá vznikla v súvislosti s pandémiou spôsobenou ochorením COVID-19, ktorá je následkom šírenia koronavírusu a jeho cieľom bolo doplniť vláde SR kompetenciu, a to možnosť upustiť od ukladania daňových sankcií za podmienok a v rozsahu, v akom vláda určí vo svojom nariadení. V osobitnej časti dôvodovej správy sa uvádza: „*Táto kompetencia umožní vláde SR operatívne reagovať a riešiť vzniknuté mimoriadne situácie v prípade potreby. Uvedená úprava sa dá uplatniť na všetky druhy sankcií vo vzťahu ku všetkým daniam. Pričom takéto nariadenie sa môže uplatniť aj na porušenia, ktoré nastali pred účinnosťou tejto úpravy.*“⁸ Zákon č. 45/2021 Z.z. bol schválený dňa 28.1.2021 a účinnosť nadobudol v dňom jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov, t.j. dňa 6.2.2021

Nariadenie č. 56/2021 Z.z. bolo schválené dňa 10.2.2021 a nadobudlo účinnosť dňom jeho vyhlásenia dňa 12.02.2021. Uvedené nariadenie obsahuje len dve ustanovenia, pričom § 2 sa týka účinnosti nariadenia. Ustanovenie § 1 nariadenia č. 56/2021 Z.z. stanovuje: „*Od uloženia pokuty za porušenie povinnosti podať priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje alebo k niektorej z nich alebo čiastkové priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje alebo niektorej z nich na zdaňovacie obdobie roku 2021 v zákonom ustanovenej lehote sa upustí, ak daňový subjekt túto povinnosť splní najneskôr do 15. marca 2021.*“ Napriek tomu, že uvedené nariadenie nepredlžuje lehotu na podanie priznania,

⁸ Dôvodová správa k návrhu zákona č. 45/2021 Z.z. je dostupná na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=490166> [27.7.2021]

resp. čiastkového priznania (nestanovuje, že lehota sa považuje za dodržanú), ale stanovuje odpustenie sankcie, fakticky možno hovoriť o nepriamom predĺžení lehoty na podanie priznania, resp. čiastkového priznania. Jediným postihom za nepodanie priznania, resp. čiastkového priznania je totiž sankcia.

Rovnako, ako prijatie opatrení v zákone č. 67/2020 Z.z., je potrebné oceniť aj prijatie uvedeného nariadenia, nakoľko bolo prijaté v prospech fyzických osôb a právnických osôb. Avšak aj v prípade tejto právnej úpravy možno badať určité nedostatky. Prvým nedostatkom je, že rovnako ako zákon č. 67/2020 Z.z. ani uvedené nariadenie žiadnym spôsobom nezasiadlo do úpravy zákona o miestnych daniach, a teda fyzické osoby a právnické osoby sa o ňom nemuseli dozvedieť. A v prípade, ak sa aj dozvedeli, pre bežné osoby bez znalosti vyhľadávania právnych predpisov je pomerne ťažké dopátrať sa k zneniu tohto nariadenia. Druhým a podľa môjho názoru zásadnejším nedostatkom nariadenia č. 56/2021 Z.z. je, že nadobudlo účinnosť až 12. februára 2021. Podľa zákona o miestnych daniach je totiž daňovník povinný podať priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje do 31. januára toho zdaňovacieho obdobia, v ktorom mu vznikla daňová povinnosť k týmto daniam alebo niektorej z nich podľa stavu k 1. januáru zdaňovacieho obdobia, ak nie je stanovené inak⁹. Uvedená lehota primerane platí aj pre čiastkové priznanie pri dani z nehnuteľností, ak sa daňovník stane sa vlastníkom, správcom, nájomcom alebo užívateľom ďalšej nehnuteľnosti alebo dôjde k zmene druhu alebo výmery pozemku, účelu využitia stavby, bytu alebo nebytového priestoru alebo mu zanikne vlastníctvo, správa, nájom alebo užívanie nehnuteľností¹⁰. Z uvedeného vyplýva, že predmetné nariadenie vlády týkajúce sa odpustenia pokuty za nepodanie priznania alebo čiastkového priznania nadobudlo účinnosť až dvanásť dní po uplynutí lehoty na podanie týchto priznaní. V tejto súvislosti samozrejme treba uviesť, že nariadenie mohlo byť prospešné pre daňovníkov, ktorým vznikla alebo zanikla daňová povinnosť k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje v priebehu zdaňovacieho obdobia¹¹, resp. daňovníkom, ktorí nadobudli nehnuteľnosť vydražením alebo dedením v priebehu zdaňovacieho obdobia¹² a boli povinní podať priznanie alebo čiastkové priznanie k týmto daniam v lehote od 12. februára 2021 do 15. marca 2021. Domnievam sa však, že týchto prípadov bolo nespočetne menej, ako prípadov s povinnosťou podať priznanie do 31. januára 2021.

ZÁVER

Pandémia koronavírusu zasiahla každého z nás. Nie každého sa však dotkli jej dôsledky v rovnakom rozsahu. V záujme pomoci fyzickým osobám - nepodnikateľom, ale aj

⁹ K uvedenému bližšie § 99a zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.

¹⁰ K uvedenému bližšie § 99b ods. 1 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.

¹¹ K uvedenému bližšie ustanovenie § 99a ods. 2 a § 99b ods. 2 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.

¹² K uvedenému bližšie ustanovenie § 99a ods. 3 a § 99b ods. 3 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov.

podnikateľom a zamestnávateľom bolo na území Slovenskej republiky prijatých množstvo opatrení. Z hľadiska právnej úpravy opatrení týkajúcich sa miestnych daní a miestnych poplatkov je potrebné spomenúť zákon č. 67/2020 Z.z. a nariadenie č. 56/2021 Z.z.. Prijatie týchto predpisov je nesporne treba oceniť, avšak ani pri prijímaní opatrení v prospech ľudí netreba zabúdať na kvalitu legislatívneho procesu a kvalitu právnej normy. Zákon č. 67/2020 Z.z., ako aj zákon č. 45/2021 Z.z., na základe ktorého bolo možné prijať nariadenie č. 56/2021 Z.z., boli prijaté v skrátrenom legislatívnom konaní. V tejto súvislosti možno parafrázovať názor vyjadrený v odbornej literatúre, podľa ktorého skrátенý legislatívny proces by sa mal uplatňovať len vo výnimočných prípadoch, pretože obmedzuje počet oprávnených osôb podávať pripomienky, prerokovanie vo výboroch a iné, čo môže mať a má za následok zníženie kvality právnej normy¹³. V rámci právnej úpravy opatrení v oblasti miestnych daní a miestnych poplatkov možno badať niekoľko nedostatkov, ktoré majú vplyv na právnu istotu fyzických osôb a právnických osôb, ktorým boli tieto opatrenia adresované. Medzi najväčšie nedostatky patrí prijatie právnych predpisov a ich zmeny bez dostatočnej legisvakačnej lehoty, resp. zdôvodnenia absencie legisvakačnej lehoty a absencia „prepojenia“ medzi uvedenými predpismi a zákonmi upravujúcimi miestne dane a miestne poplatky.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. KUBINCOVÁ, S. *Daňový poriadok. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2015, 752 s. ISBN 978-80-89603-28-2
2. GALANDOVÁ, M. Straty a ich posudzovanie z daňového hľadiska. In: *Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov*. ISSN 2644-688X, ročník 2020, 2020, č. 2, s. 4-9
3. ÚRADNÍK, M. Zvyšovanie úverových kapacít bánk – opatrenie na podporu ekonomiky alebo opatrenie narušujúce finančnú stabilitu pro futuro. In *Sborník příspěvků k XII. ročníku mezinárodní vědecké konference Právo v podnikání vybraných členských států EU*. Praha: nakladatelství TROAS, 2020. ISBN: 978-80-88055-10-5, ISSN: 2571-4074 (Print), ISSN: 2571-4082 (On-line), s. 375-381

KONTAKT NA AUTORA

tatiana.kubincova@umb.sk

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta
Komenského 20
974 01 Banská Bystrica
Slovenská republika

¹³ ÚRADNÍK, M. Zvyšovanie úverových kapacít bánk – opatrenie na podporu ekonomiky alebo opatrenie narušujúce finančnú stabilitu pro futuro. In *Sborník příspěvků k XII. ročníku mezinárodní vědecké konference Právo v podnikání vybraných členských států EU*. 2020, str. 380